

**Programma van maatregelen bij Archeologienota :
Sluisstraat,
Knokke-Heist (prov. West-Vlaanderen)**

Robby Vervoort
Freelance Senior Archeoloog
Borgerhout, februari 2025

Titel

Programma van maatregelen bij Archeologienota:
Sluisstraat, Knokke-Heist
(prov. West-Vlaanderen)

Auteur

Robby Vervoort

Opdrachtgever

Studiebureau

Projectcode

2025B12

Plaats en datum van uitgave

Borgerhout, februari 2025

Reeks

RVFSA-Rapport, 203

Inhoud

1. Technische fiche/administratieve gegevens	3
2. Inleiding	6
3. Synthese en onderzoeksvragen.....	6
4. Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied	8
5. Programma van maatregelen.....	9

1. Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site

Knokke-Heist, Sluisstraat
(25-KNO/SLU-2025B12)

Ligging

Knokke-Heist, Sluisstraat 15 – Natiënlaan 260

Kadastrale gegevens projectgebied

Knokke-Heist: 10de Afd. Westkapelle: Sectie E
Perceelnummers: 238T, 238R

Bounding Box

X75865,3	Y223559,1
X75922,8	Y223517,8
X75921,2	Y223499,5
X75813,2	Y223465,7
X75809,5	Y223471,0
X75818,5	Y223496,4
X75865,3	Y223506,9
X75861,1	Y223522,8
X75868,5	Y223523,1

Onderzoek

Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek

Projectcode

2025B12

Opdrachtgever

Studiebureau

Contactpersoon opdrachtgever

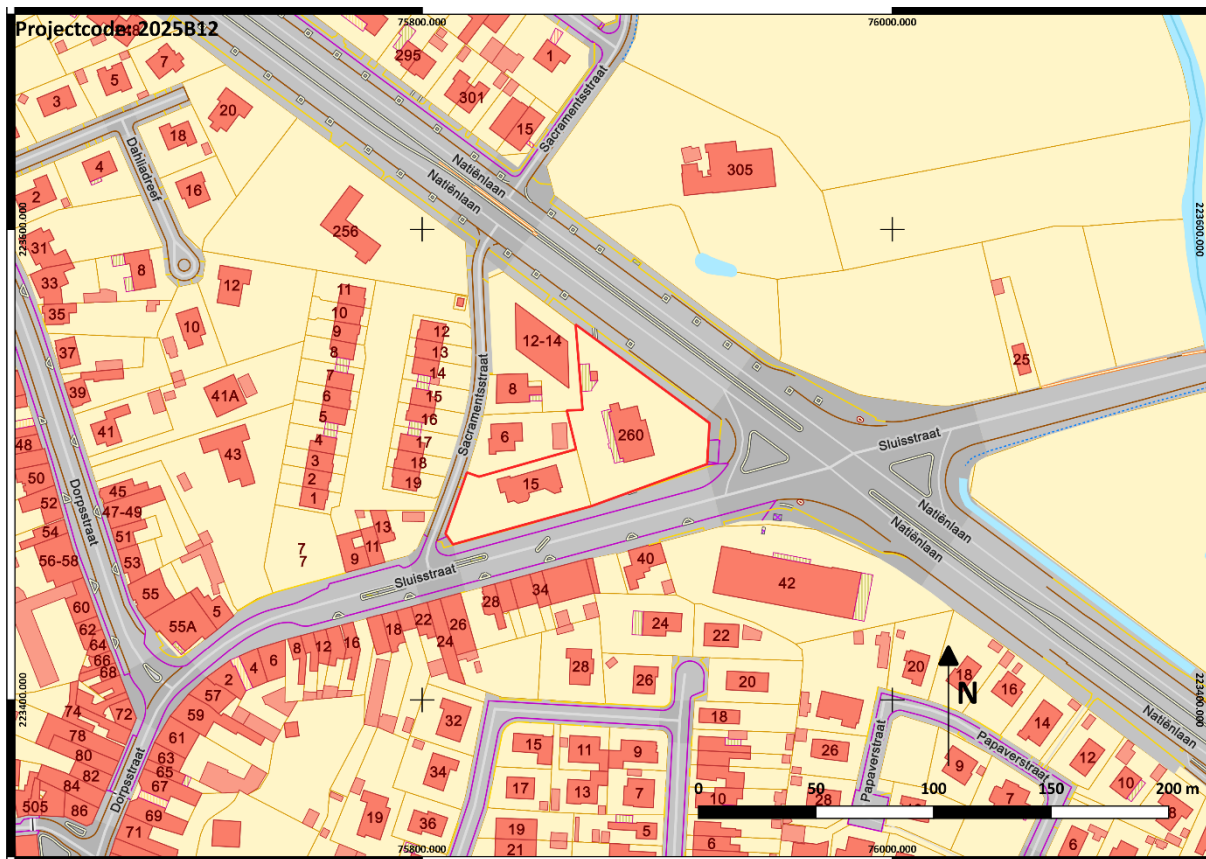
Zie privacy-fiche

Uitvoerder

Robby Vervoort. Freelance Senior Archeoloog. Research & Consultancy.

Erkend archeoloog

Robby Vervoort OE/ERK/Archeoloog/2016/00126

Figuur 1: Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied (1/1000)

Nummer wettelijk depot

Niet van toepassing

Termijn

11 oktober 2024 – 14 februari 2025

Geplande ingreep

Sloop deel bestaande bebouwing, aanpassen bestaande restaurant, vernieuwen en uitbreiden bestaande parking, realiseren wadi's en groenaanleg.

Geldende wetgeving en voorwaarden

Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De melding werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3000m² of meer, zoals

bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en is gelegen buiten een zone waarop lagere oppervlaktecriteria van toepassing zijn. De totale oppervlakte van de geplande bodemingreep bedraagt meer dan 1000 m².

Randvoorwaarden

Het terrein is heden grotendeels bebouwd en verhard.

Doelstelling

Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.

Vraagstelling

- Wat is de landschapshistoriek van het projectgebied?
- Welke archeologische sites zijn gekend in of nabij het projectgebied?
- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorisch potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert het meeste informatie op?

Thesaurus

Bureauonderzoek.

2. Inleiding

Doel van dit bureauonderzoek is het verkrijgen van een bekrachtigde archeologienota naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningsaanvraag te Knokke-Heist, Sluisstraat 15 – Natiënlaan 260. In deze archeologienota wordt via een bureauonderzoek nagegaan welke mogelijke archeologische en cultuurhistorische waarden zich binnen het projectgebied bevinden. Het projectgebied wordt in eerste instantie binnen een grotere context geplaatst. Vervolgens wordt nagegaan wat de recente gebruiksgeschiedenis van het projectgebied is en wat hiervan de mogelijke impact was op perceelsniveau. Tevens wordt de mogelijke impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologische potentieel besproken. Op basis van alle voorhanden zijnde gegevens wordt vervolgens een programma van maatregelen voorgesteld.

3. Synthese en onderzoeksvragen

Op basis van de beschikbare bronnen kan gesteld worden dat de kans op de aanwezigheid van archeologische resten met een hoog potentieel op kennisvermeerdering ter hoogte van het projectgebied laag is. Het projectgebied situeert zich ten noordoosten van de terp van Westkapelle en werd geleidelijk in gebruik genomen vanaf de 8ste eeuw in het licht van de schapenteelt. Vanaf de 11de eeuw ontwikkelt de terp zich als permanente bewoonplaats. Op basis van de beschikbare historische kaarten kan geconcludeerd worden dat het projectgebied reeds vanaf het midden van de 16de eeuw in gebruik is als akkerland of weide. Net ten noorden van het projectgebied situeerde zich een historische hoeve die pas in de loop van de 20ste eeuw werd gesloopt. De in de omgeving aanwezige archeologische resten tonen inderdaad aan dat er menselijke activiteiten hebben plaatsgevonden in de middeleeuwen, de nieuwe en nieuwste tijd.

Het projectgebied zelf werd in het laatste kwart van de 20ste eeuw bebouwd en grotendeels verhard. Binnen het oostelijke deel verscheen een restaurant met omliggende parking. Binnen het westelijke deel werd een villa opgetrokken met verharde oprit/parking en omliggende tuinzone. Deze werken hebben gezorgd voor een verstoring van eventueel aanwezige archeologische resten in het bovenste deel van de bodem.

Gezien de geplande werkzaamheden grotendeels zullen plaatsvinden in de reeds verstoorde bovenste lagen van de bodem, kan gesteld worden dat de geplande werken slechts een beperkte impact zullen hebben op eventueel aanwezige archeologische resten binnen het projectgebied. Enkel ter hoogte van de aanwezige tuinzone rondom de villa binnen het westelijke perceel zullen de werken eventueel aanwezige archeologische resten verstoren over een oppervlakte van plusminus 760 m².

Rekening houdende met de beperkte bijkomende impact van de geplande werken, en gezien de reeds binnen het terrein aanwezige verstoringen raden we geen bijkomende vooronderzoeken aan in het licht van de geplande werkzaamheden.

- *Wat is de landschapshistoriek van het projectgebied?*

De algemene zeespiegeldaling met grondaanwas en uitbreiding van de schorren, vormt de aanzet tot het langdurige proces van bewoning, beweiding met schapen en inpoldering vanaf de 8ste eeuw. Het gebied wordt ontsloten door schapenwegen vanuit de nederzettingen op de rand van de Zandstreek, onder meer van Brugge naar Dudzele en naar Blankenberge; herders trekken zich voor de vloed terug op schapenvluchtheuvels of terpen. Vanaf de 11de eeuw ontwikkelt de terp van Westkapelle zich als permanente bewoonplaats.

Het terrein is volgens historische kaarten minstens vanaf het midden van de 16de eeuw tot het einde van de 20ste eeuw in gebruik geweest als akker of weideland. De huidige bebouwing gaat terug tot het einde van de 20ste eeuw. Sindsdien is de toestand binnen het projectgebied ongewijzigd.

- *Welke archeologische sites zijn gekend in of nabij het projectgebied?*

De gekende archeologische sites in de omgeving staan in verband met de ontwikkeling van de middeleeuwse terp en het omliggende landschap vanaf de late middeleeuwen. Overige relictendateren uit de nieuwe tijd en hebben betrekking op verdwenen of nog aanwezige bebouwing die al dan niet via cartografische en/of historische bronnen werd aangetoond.

Het noordelijke deel van het projectgebied is gelegen binnen CAI **ID72269**. Deze verwijst naar de verdwenen 16de-eeuwse hoeve Nobis. Echter kunnen we op basis van de beschikbare historische kaarten concluderen dat de hoeve eerder gelegen is net ten noorden van het projectgebied en dat de kaart van Ferraris een lichte afwijking kent in de georeferentie.

- *Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorisch potentieel van het terrein?*

Op basis van cartografische en historische bronnen kunnen we besluiten dat het cultuurhistorisch en archeologisch potentieel van het terrein klein is. Het terrein heeft volgens de cartografische en fotografische bronnen vanaf de 16de eeuw tot het einde van de 20ste eeuw dienst gedaan als akker of weiland. Op het einde van de 20ste eeuw ontstond de huidige situatie binnen het terrein.

Binnen het terrein zijn verschillende verstoringen aanwezig. Binnen het oostelijke perceel situeert zich een restaurant met omliggende parking. Dit perceel is quasi volledig verhard. Binnen het westelijke perceel situeert zich een villa met oprit/parking aan de voorzijde.

De enige onverstoorde zone bevindt zich ter hoogte van de tuin/gazon rondom de villa en heeft een oppervlakte van plusminus 760 m².

- *Wat is de impact van de geplande werken?*

Rekening houdend met de aard van de geplande werken en de reeds aanwezige verstoringen binnen het terrein, kunnen we concluderen dat de geplande werken eventueel aanwezige archeologische resten bijkomend zullen verstoren over een oppervlakte van plusminus 760 m².

- *Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert het meeste informatie op?*

Op basis van het huidig beschikbare bronnenmateriaal kan besloten worden dat de kans op de aanwezigheid van archeologische resten met een hoog potentieel op kennisvermeerdering laag is. Indien er binnen het projectgebied archeologische resten aanwezig zijn, zullen deze allicht dateren vanaf de late middeleeuwen en landbouw gerelateerd zijn. Resten uit de nieuwe tijd aanwezig binnen het projectgebied kunnen mogelijk gerelateerd zijn aan de nabijgelegen hoeve en allicht ook in verband staan met landbouwactiviteiten.

Gezien de lage kans op de aanwezigheid van archeologische resten met een hoog potentieel op kennisvermeerdering, gezien de reeds aanwezige verstoringen binnen het projectgebied en gezien de beperkte bijkomende impact voor eventueel aanwezige archeologische resten door de geplande werkzaamheden, raden we geen bijkomende archeologische vooronderzoeken aan in het kader van de geplande werken.

4. Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied

Op basis van de tot op heden uitgevoerde onderzoeken blijkt dat er een lage kans is dat binnen het projectgebied archeologische resten met een hoog potentieel op kennisvermeerdering aanwezig zijn. De geplande werken zijn veelal beperkt in diepte en vinden hoofdzakelijk plaats in de bodemlagen waarin mogelijk archeologische resten vanaf de late middeleeuwen aanwezig zouden kunnen zijn. Echter zijn binnen het projectgebied reeds verschillende verstoringen aanwezig die eventueel aanwezige archeologische resten uit de desbetreffende periodes hebben verstoord.

Het bureauonderzoek toonde aan dat er slechts een kleine zone van ongeveer 760 m² binnen het onderzochte terrein is waar geen verstoringen lijken te hebben plaatsgevonden. Echter kan op basis van de beschikbare cartografische, fotografische en historische bronnen worden geconcludeerd dat de kans klein is dat er binnen deze onverstoorde zone waardevolle archeologische resten met een hoog potentieel op kennisvermeerdering aanwezig zijn. Het terrein is namelijk vanaf de 16de eeuw

steeds in gebruik geweest als akker- en/of weideland en dit onafgebroken tot het einde van de 20ste eeuw, toen de huidige situatie binnen het projectgebied ontstond. Indien er binnen het terrein archeologische resten aanwezig zijn, zullen deze met grote waarschijnlijkheid bestaan uit sporen gerelateerd aan landbouwactiviteiten.

5. Programma van maatregelen

Er werd een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem uitgevoerd, dat aangeeft dat er geen bijkomende maatregelen meer nodig geacht worden in het kader van de geplande werken. Al het vooronderzoek dat noodzakelijk is om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed werd uitgevoerd.

De impact van de geplande werkzaamheden werd getoetst aan de gekende reeds verstoorde en reeds onderzochte zones, de gekende geologische, bodemkundige en ecologische kenmerken en de gekende archeologische en historische waarden (zie verslag van resultaten van het vooronderzoek).

Belangrijk in de afweging van de noodzaak voor verder vooronderzoek zijn de reeds aanwezige verstoringen, het ontbreken van aanwijzingen omtrent de aanwezigheid van waardevolle archeologische resten en de beperkte bijkomende impact van de geplande werken waardoor de meerkost ten gevolge van bijkomend onderzoek niet opweegt tegen de kenniswinst.

Naar aanleiding hiervan zijn geen verdere maatregelen vereist. Daarom wordt geen programma van maatregelen opgemaakt. Deze beslissing steunt op onderstaande redenering.

De afweging of verder vooronderzoek noodzakelijk is, gebeurt op volgende wijze:

Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- *de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven*

Hoewel niet kon aangetoond worden dat er zich geen archeologische resten in het projectgebied bevinden, kon wel voldoende worden aangetoond dat de kans op de aanwezigheid van waardevolle archeologische resten met een hoog potentieel op kennisvermeerdering laag is.

- *een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen*

Gezien de beperkte bijkomende impact van de geplande werken en de lage kans op de aanwezigheid van waardevol archeologisch erfgoed, dienen geen verdere maatregelen genomen te worden.

- *een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken*

Er dient geen archeologische opgraving plaats te vinden in het projectgebied.

- *een plan van aanpak voor een behoud in situ op te maken*

Er dient geen plan van aanpak gemaakt te worden voor een eventueel behoud in situ.

Op basis van het uitgevoerde vooronderzoek kunnen we besluiten dat er voldoende informatie is gegenereerd om een te bekrachtigen archeologienota op te maken die de lage kans op de aanwezigheid van archeologische resten met een hoog potentieel op kennisvermeerdering staft.